

5

דעת הרמב"ם ז"ל שהוא משום שהנכרי עושה מלאכה בשביל ישראל, הוצא דר"ן ז"ל, ולפי"ז בשרוצ נכרים בספינה שרי, ע"ש, ודעת הר"ם ז"ל הוא משום שהישראל עומד לעלל שבת משום סכנה ונראה כמתנה לדחות את השבת שכל ג"י קודם לשבת קמי שבתא מיקרי, ושיטת הר"ף ז"ל אחר חזרה הוא דאסור משום עונג שבת לפי שמלשון בים ודוקא בימים שמימיו מלווים וכ"ה שיטת כ"פ וכן פסק בש"ע ובתוס' עירובין שם ר"י ז"ל עוד טעם משום גזירת שט ע"ש.

ונראה דדעת צ"ח ז"ל הוא דדבר זה דגורם שיעור לחלל את השבת מחמת פקו"צ אינו אסור אלא מדרבנן, דהיינו איסור דאורייתא הי' אסור אפילו קודם ג"י וגם בצרייתא מצוה דלדבר מלוא מותר אפי' צ"ח ואילו היה צוה איסור דאורייתא לא היו שריצין במקום מלוא, והטעם דאינו אלא מדרבנן הוא כיון דצטערה שיהלל השבת יהא חנוס מדין פקו"צ חין זה מחלל שבת, גם להשיטה שמדין תחומין אסור להפליג, והאיך שרי קודם ג"י לעשות מעשה שהוא עו"ז מוכרח לעבור על איסור תחומין, כמו שהקשה הר"ף ז"ל, ע"כ דמה"ת, חין זה מחלל שבת כלל כיון שצטערה המלאכה או היציאה חוץ לתחום חנוס הוא דהוי פקו"צ. ואמנם צ"ח ר"א דמילה הבואה דר"ן ז"ל שיטת צ"ח ז"ל צא"ש חפ"ק חמימי דלריכי לאחר המילה ואם ימול יהא מוכרח אח"כ לחמס שבת משום פקו"צ, דאסור למול, דמכשירי מילה אינם דוחין את השבת, והרמב"ם ז"ל בוצר דשרי למול ואחר כך ידחה פקו"צ נפש את השבת ע"ש, הרי מצוה דלהרז"ה ז"ל אסור להכניס עומד לזה שיעור לחלל שבת אח"כ מדין פקו"צ, ומצטלן משום זה אפילו מלוא מילה [וכ"ה דעת הרשב"א ז"ל דאסור למול ע"ש דר"ן ז"ל ובצ"ח פ"ב ממילה כהן שבי"ה גם כן דעת הרמב"ם ז"ל דאסור] ומשמע לכאורה שהוא איסור דאורייתא מדמצטל

יעשה" הרי זה דין מיוחד וקרא מיוחד גבי שבת ומאי ענין חמירה לנכרי דגבי שבת לשאר איסורין.

ולדעת הרשב"ד ז"ל שצ"ח דסובר דיסור איסור חמירה לנכרי הוא משום לא

יעשה ודאי קשה דמה ענין זה לחמירה לנכרי בשאר איסורין ונראה דסובר דתרווייהו חיתוייהו דיש צחמירה לנכרי לעשות שבת גם מלד לא יעשה גם מלד ענין שליחות ותרווייהו לריכי, דכשאינו מדקדק עם הנכרי על הימים דליכא ענין שליחות כמשנת"ל מ"מ אסור הרשב"ד ז"ל מלד לא יעשה, דעכ"פ מלאכה ישראל הוא, וקמשרשי לוי, ומלד איסור שליחות יש לאסור גם כשאינה נחשבת מלאכה ישראל כגון בקבלות מ"מ כשיורכו בפירות לעשות שבת דוקא יהא אסור עכ"פ משום שהוא כשלוחו, והסוגיא דצ"ח מיירי מענין איסור חמירה לנכרי שבת שמלד ענין שליחות וזה מדמי שפיר שאר איסורין לשבת ולא נסתפקו בגמרא אלא משום שבת סקילה ואיסור לאו קול ואכתי ש"ע *).

סימן טו

בדין אין מפליגין בספינה

שבת דף י"ט ת"ר חין מפליגין בספינה פחות מג' ימים קודם לשבת, וצטעמא דמלתא נאמרו שם שיטות, דעת הרשב"ם ז"ל הוא דהך צרייתא כצ"ח, דאסרי להתחיל מלאכה צ"ח אע"פ שגמור מליליו שבת, הוצא שיעתו צחוספות עירובין דף מ"ג א' ד"ה הלכה כר"ג, וכ"ה כאן צהגמ"ר, דעת הר"ף ז"ל מתחילה קודם שחזר, שהוא משום איסור תחומין, ולפי"ז לא נאסר אלא צספינה קטנה דהולכת למטה מעשרה דהא קו"ל חין תחומין למעלה מ"י ע"י ש"ע סימן ת"ד,

(*) ח"ה, עיין עוד לקמן סימן כ"ה.